Aanvullend Ecologisch Onderzoek

Gnephoek 15-17
Alphen aan den Rijn

m.b.t. vleermuizen

Rapport 21A065
Uitgave september 2021

WATERSNIP advies

Colofon

Titel	Aanvullend Ecologisch Onderzoek Gnephoek 15-17 te Alphen aan den Rijn m.b.t. vleermuizen
Projectnummer	21A065
Datum uitgave	September 2021
Samengesteld door	Meia Domburg, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	AGM Vastgoed BV Wilhelminalaan 41 2405 EB Alphen aan den Rijn
Contactpersoon opdrachtgever	De heer F. Jiskoot van Planovision

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 1

2 LOCATIEBESCHRIJVING 3

2.1 Huidige situatie 3
2.2 Plannen 3

3 WETTELIJK KADER 5

3.1 Europese richtlijnen 5
3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving 5
3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb) 5

4 METHODE EN MATERIALEN 9

4.1 Methode 9
4.1.1 Onderzoek Vleermuizen 9
4.1.2 Vleermuizen in relatie tot het plangebied 9

5 RESULTATEN 11

5.1 Vleermuizen 11
5.1.1 Veldbezoek 1, dinsdag 1 juni 2021 11
5.1.2 Veldbezoek 2, woensdag 23 juni 2021 12
5.1.3 Veldbezoek 3, donderdagochtend 1 juli 2021 13
5.1.4 Veldbezoek 4, woensdagavond 25 augustus 2021 13
5.1.5 Veldbezoek 5, dinsdagavond 14 september 2021 14

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN 15

6.1 Vleermuizen 15
6.1.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen 15
6.1.2 Paarverblijf- en zwermplaatsen 15
6.1.3 Foerageergebied 15
6.1.4 Meervleermuis 15
6.2 Aanbevelingen 15

7 BRONNEN 17

1 Inleiding

[redacted] is voornemens nieuwbouw te realiseren aan de Gnephoek 15-17 te Alphen aan den Rijn. De bestaande woning en het bijgebouw zullen worden afgebroken om ruimte te maken voor twee half vrijstaande woningen.

In april 2021 heeft op bovengenoemde locatie Ecologisch onderzoek plaatsgevonden m.b.t. vleermuizen, uitgevoerd door gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies (*Watersnip rapport 21A034*). Ten aanzien van vleermuizen heeft er een bouwkundige inspectie plaatsgevonden om te bepalen of het pand geschikt zijn voor vleermuizen. Uit de inspectie bleek dat de aanwezigheid van vleermuizen niet uitgesloten kon worden. Er was aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen nodig. De bevindingen zijn aangevuld met veldbezoeken naar de aanwezigheid van vleermuizen in de maanden mei-september 2021.

Er is gewerkt volgens de juridisch erkende Kennisdocumenten van BIJ12 en het Vleermuisprotocol 2021 van de Gegevensautoriteit Natuur'.
In deze rapportage wordt beschreven hoe het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd, wat de bevindingen zijn van dit onderzoek en de daarbij behorende voorlopige conclusies en aanbevelingen.

2 Locatiebeschrijving

2.1 Huidige situatie

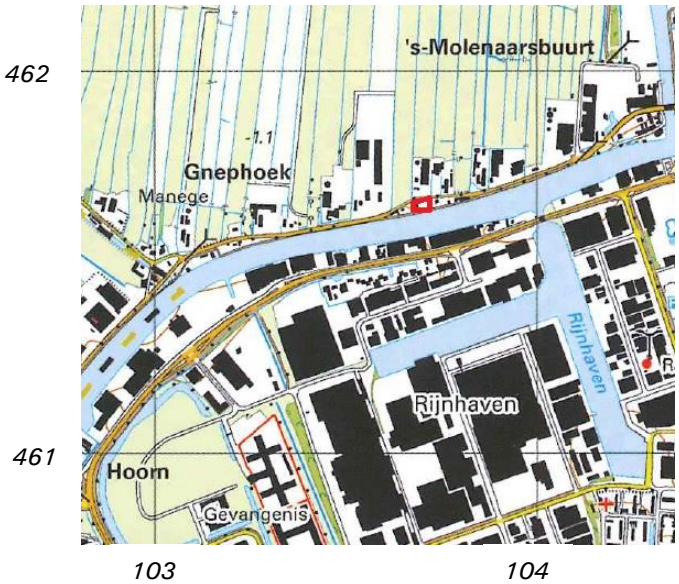

Figuur 1 Plangebied (rood kader)

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten 103, 461. Het plangebied betreft een woning die al geruime tijd leegstaat en in een zeer vervallen staat van onderhoud verkeert. Tegen de woning is een schuur aangebouwd, die eveneens zeer vervallen is. De tuin is overwoekerd door bramen. Langs de weg staan twee knotpopulieren en een ligusterhaag. Ten zuiden van het plangebied langs de Oude Rijn ligt een groenstrook met bomen van de gemeente met daarnaast een fietspad. Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de weg de Gnephoek en ten noorden van de Oude Rijn. Ten noorden van het plangebied en de Gnephoek bevindt zich een veehouderij en daarachter agrarisch weidegebied. Aan de overzijde van de Oude Rijn is het industriegebied Rijnhaven.

2.2 Plannen

De opdrachtgever is voornemens nieuwbouw te realiseren aan de Gnephoek 15-17 te Alphen aan den Rijn. De bestaande woning en het bijgebouw zullen worden afgebroken om ruimte te maken voor twee half vrijstaande woningen.

3 Wettelijk kader

3.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

3.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

3.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden
In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.
Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstorend effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten
De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten “Vogelrichtlijn (wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn” (wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime “andere soorten” (wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd.
De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geen schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode

die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Door het nemen van (mitigerende) maatregelen kan een ontheffingsaanvraag in de meeste gevallen voorkomen worden. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 2).
Deze mitigerende maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.
Ook het integreren van ecologische maatregelen in onderdelen van het plan met het oog op consolideren van het leefgebied voor populaties kan een ontheffingsaanvraag voorkomen.

Figuur 2: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders

die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)
Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten
Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.
Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming
Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Alphen aan den Rijn. Het gaat om een reeds bestaande woning die afgebroken wordt en waar twee nieuwe vrijstaande woningen worden gebouwd. Schade t.a.v. Natura2000-gebieden is daarom niet aan de orde.

Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek naar vleermuizen beschreven.

4 Methode en materialen

4.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de actuele kennisdocumenten voor vleermuizen van BIJ12. Hierbij is het Vleermuisprotocol 2021 van de Gegevensautoriteit Natuur gevolgd. In mei tot en met september 2021 hebben deskundige medewerkers van ecologisch adviesbureau Watersnip Advies meerdere veldbezoeken (zie schema) gebracht binnen de voorgeschreven tijdsperioden voor de hieronder genoemde soorten. De onderzoeken zijn uitgevoerd door H. van der Welle, M.G. Tromp, J.C. Eijkelboom en M. Domburg. De resultaten van deze bezoeken zijn verwerkt tot korte veldverslagen die vervolgens zijn gebruikt als basis voor hoofdstuk 5 'Resultaten'.

4.1.1 Onderzoek Vleermuizen

In Nederland komen circa 16 verschillende soorten vleermuizen voor, waarvan 7 soorten min of meer algemeen zijn en 9 soorten zeldzaam tot zeer zeldzaam. Daarnaast zijn 3 soorten uit Nederland verdwenen en 2 soorten als dwaalgast waargenomen. Vleermuissoorten stellen ieder specifieke eisen aan hun leefomgeving en verblijfsplaatsen. Zo zijn er soorten die voornamelijk voorkomen in bosgebied en soorten die een min of meer verstedelijkte omgeving prefereren. Daarnaast zijn er soorten die gedurende de dag in bomen of in gebouwen verblijven.

Naar aanleiding van de bureaustudie is gebruik gemaakt van de kennisdocumenten van de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse dwergvleermuis en Watervleermuis van BIJ12. Deze kennisdocumenten zijn gekoppeld aan het 'Vleermuisprotocol 2021' van de Gegevensautoriteit Natuur, die gebruikt is als richtlijn. In het plangebied zijn enkel de vaste rust- en verblijfsplaatsen van toepassing. In eerste instantie richt het onderzoek zich op kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.
Er is gebruik gemaakt van de volgende materialen:

- Pettersson D200 en D230 batdetector
- Roland Edirol R-05 opnamerecorder
- Herkenning van Nederlandse Vleermuissoorten aan hun Geluid (CD + boek) van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierenbescherming.

De resultaten van het veldbezoek zijn vastgelegd in veldverslagen welke vervolgens de basis vormen voor de rapportage.

4.1.2 Vleermuizen in relatie tot het plangebied

Om de relevante vleermuissoorten voor het plangebied in te kunnen schatten is een bureaustudie uitgevoerd. Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis (0-1 km), Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis (1-5 km).

Overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken:

datum	tijd (uur)	Type onderzoek	weertype
01-06-21	21.45-23.45	Vleermuizen	21-17°C, onbewolkt, wind O2/3
23-06-21	22.00-00.00	Vleermuizen	14-13°C, half bewolkt, droog, wind NNO2
01-07-21	02.30-05.30	Vleermuizen	14-13°C, bewolkt met af en toe lichte motregen, wind WNW3
25-08-21	20.45-23.45	Vleermuizen	16°C, bewolkt met af en toe motregen, wind NW3
14-09-21	20.00-23.00	Vleermuizen	16°C, bewolkt met later opklaringen, droog, wind ZO1

Figuur 3: Kaart van locaties tijdens diverse bezoeken geclusterd (plangebied: rode contour)

5 Resultaten

5.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar het voorkomen en gebruik van de vleermuizen binnen het plangebied is uitgevoerd volgens de in 4.1.3 beschreven methode. In mei tot en met september zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd. Het onderzoek is gericht op het uitsluiten of aantonen van de volgende verblijfplaatsen:

- Kraamverblijfplaatsen
- Zomerverblijfplaatsen
- Paarverblijfplaatsen

Kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen
Kraamverblijfplaatsen worden in het voorjaar/begin zomer gebruikt door grote groepen dragende en zogende vrouwelijke dieren. Zomerverblijfplaatsen worden gebruikt door kleinere groepen of solitaire dieren die niet actief zijn in de voortplantingscyclus. Monitoring van deze beide verblijfplaatsen kan parallel plaats vinden, echter is de periode voor kraamverblijfplaatsen korter. Er is op vleermuizen geïnventariseerd middels zicht en geluid. De visuele inspectie is uitgevoerd door de panden te observeren op in- en uitvliegbewegingen. Tevens is gebruik gemaakt van een batdetector en opname apparatuur om soorten te kunnen onderscheiden.

Paarverblijfplaatsen
Paarverblijfplaatsen worden in het najaar gebruikt om zich in voort te planten. Mannetjes bakenen een territorium af door al vliegend de sociale roep te verspreiden om het territorium af te bakenen. Rond de toegang van het paarverblijfplaatsen wordt vaak door meerdere dieren op korte afstand gevlogen, ook wel “zwermen” genoemd. Er is op paarverblijfplaatsen geïnventariseerd middels zicht en geluid. De visuele inspectie is uitgevoerd door de panden te observeren op in- en uitvliegbewegingen. Tevens is gebruik gemaakt van een batdetector en opname apparatuur om soorten en typen roepen te kunnen onderscheiden.

5.1.1 Veldbezoek 1, dinsdag 1 juni 2021

Na een warme, zonnige dag van 25°C werd om 22.25 uur de eerste Gewone dwergvleermuis passerend over het plangebied waargenomen. Ruim een half uur lang passeerden en foerageerden om de twee à drie minuten gewone dwergvleermuizen langs en in het plangebied. Er werd steeds kort gefoerageerd bij de bomen en struiken in het plangebied, daarna vlogen ze door richting het noorden. Ook foerageerden de vleermuizen bij de rij bomen in de groenstrook van de gemeente langs het fietspad langs de Oude Rijn. Een aantal keren vloog een Gewone dwergvleermuis een rondje rond het huis. Er werd waargenomen dat de vleermuizen uit de richting van de Oude Rijn vlogen. Om 23.00, 23.05 en 23.19 uur passeerde een exemplaar Gewone dwergvleermuis het plangebied van zuid naar noord en van noord naar oost. Om 23.27 uur werd een kort signaal van een Meervleermuis boven de Oude Rijn opgevangen. Hierna zijn geen vleermuizen meer waargenomen.

Overige waarnemingen:
Er werden boerenzwaluwen waargenomen die over het plangebied vlogen en foerageerden boven de Oude Rijn. Vanuit het noordwesten vloog een Ooievaar richt het zuidoosten, waarschijnlijk naar Avifauna. Ook werden exemplaren van de Kleine mantelmeeuw richting het zuiden waargenomen. Om 22.10 uur zong een Merel. Om 22.06 uur vloog een Merel uit de struiken die tegen de aanbouw van het pand groeien. De Merel heeft hier een nest.

Figuur 4: De Oude Rijn in zuidwestelijke richting, aan de rechterzijde de Máximabrug, aan de overzijde bedrijventerrein Rijnhaven

Conclusie:
De gewone dwergvleermuizen passeerden het plangebied en foerageerden bij de bomen en struiken in het plangebied. Er zijn geen uitvliegbewegingen en er is geen contact met de bebouwing in het plangebied gemaakt.

5.1.2 Veldbezoek 2, woensdag 23 juni 2021

Van 22.25 tot 22.36 uur passeerden om de twee à drie minuten gewone dwergvleermuizen vanuit zuidwestelijke richting. Zij vlogen tussen de bomen door tussen Gnephoek 15-17 en 19. Totaal zijn er uit die richting vijf vleermuizen gepasseerd. Om 22.40 uur bleef een gewone dwergvleermuis vijf minuten lang foerageren in de tuin van het plangebied. Het hele veldbezoek lang werden kort foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen bij de bomen en struiken rond het huis. Langs de bomen langs het fietspad aan de Oude Rijn werd eveneens steeds gefoerageerd.

Figuur 5: Lichtende nachtwolken boven het plangebied

Overige waarnemingen:
Over en rond het plangebied waren veel vogels actief: boerenzwaluwen, visdiefjes, kleine mantelmeeuwen, merels en een Ooievaar. Om 22.35 uur werd een roofvogel gezien die door het plangebied vloog. Om 23.05 uur vloog een uil langs het plangebied. Op de achtergrond waren rugstreeppadden hoorbaar vanuit de weilanden aan de noordkant en vanuit het bedrijventerrein Rijnhaven aan de zuidkant aan de overkant van de Oude Rijn. Er waren lichtende nachtwolken zichtbaar.

Conclusie:
Er werd goed gebruik gemaakt van het plangebied als foerageergebied door vleermuizen. De bramen, klimop en het gras zijn flink gegroeid en er waren veel nachtvlinders en andere

insecten aanwezig. Er zijn geen uitvliegbewegingen en er is geen contact met de bebouwing in het plangebied gemaakt.

5.1.3 Veldbezoek 3, donderdagochtend 1 juli 2021

Om 02.48 uur werd een foeragerende Gewone dwergvleermuis aangetroffen aan de Oude Rijn. Om de twee à drie minuten werden foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen in en rond het plangebied. Af en toe viel een stilte van ongeveer tien minuten. Om 03.20 begon het licht te motregenen. Om 03.21 uur werd een foeragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen langs de Oude Rijn. Om 03.31 uur passeerde een Gewone dwergvleermuis aan de zuidkant van het plangebied. Om de zeven 7 à 8 minuten passeerde een Gewone dwergvleermuis het plangebied. Om 03.49 uur werden foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de tuin van de boerderij aan de overzijde van de weg. Twee maal werden sociale geluiden gehoord. Om 04.43 uur werden gewone dwergvleermuizen waargenomen die de Oude Rijn richting het zuiden overstaken. Om 04.46 uur werd een Gewone dwergvleermuis bij de schoorsteen van Gnephoek 19 waargenomen, mogelijk heeft deze daar een verblijfplaats. Om 04.48 uur begon het te schemeren. Vanaf 05.05 uur motregende het weer, was het licht en werden geen vleermuizen meer waargenomen.

Overige waarnemingen:
Om 03.36 uur vlogen een aantal scholeksters over. Om 04.42 en 04.56 uur vloog een Ooievaar richting het noordwesten. Om 04.50 uur begon een Merel op het dak van het woonhuis in het plangebied te zingen. Ook de Tjiftjaf en Winterkoning werden gehoord.

Conclusie:
Er zijn alleen gewone dwergvleermuizen waargenomen die foerageerden in en langs het plangebied. Van een aantal vleermuizen, minimaal vier exemplaren, is gezien dat zij de Oude Rijn overstaken richting het zuiden. Op het bedrijventerrein Rijnhaven aan de overzijde van de Oude Rijn liep tegelijktijdig een onderzoek naar vleermuizen waarbij een zomerverblijf van gewone dwergvleermuizen is aangetroffen.
Er is geen contact met de bebouwing en er is geen zwermgedrag van vleermuizen in het plangebied waargenomen.

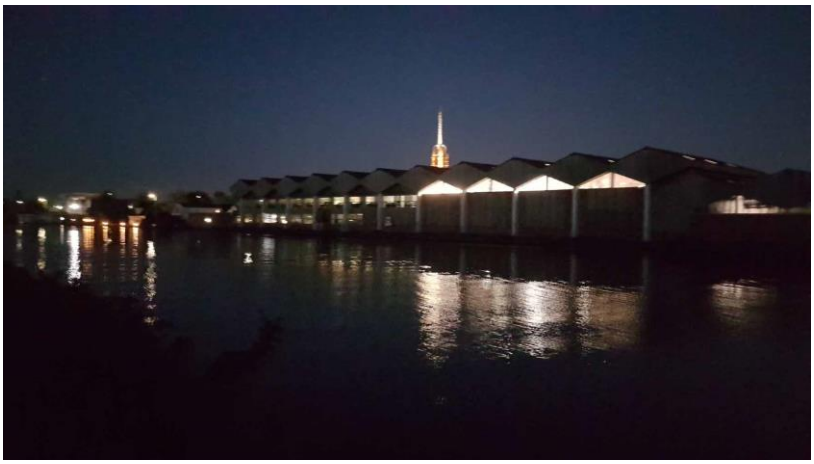

Figuur 6: De Oude Rijn in zuidoostelijke richting

5.1.4 Veldbezoek 4, woensdagavond 25 augustus 2021

Om 21.00 uur vloog een Gewone dwergvleermuis uit de richting van Gnephoek 19 ten westen van het plangebied. Uit deze richting kwamen om de twee minuten nog drie gewone dwergvleermuizen langs het plangebied gevlogen. In de tuin van het plangebied werd met regelmaat gefoerageerd door een gewone dwergvleermuis. Om 21.25 uur passeerde een Rosse vleermuis het plangebied. Tussen 22.10 uur en 23.45 uur werden met regelmaat foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen langs de Oude Rijn aan de zuidkant van het plangebied en in de tuin rond het huis. Langs de Oude Rijn staat een rij bomen

waarlangs met grote regelmaat werd gefoerageerd. Om 22.56 uur werd een baltsende Gewone dwergvleermuis aangetroffen bij de bomen langs de Oude Rijn, met name bij een grote beuk die tussen Gnephoek 19 en de Oude Rijn in staat. Deze avond motregende het van tijd tot tijd. Desondanks waren de vleermuizen zeer actief en waren de aantallen ongeveer gelijk aan de vorige bezoeken in mei-juli.

Conclusie:
Deze avond zijn foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen en een passerende Rosse vleermuis waargenomen. Er is geen contact met de bebouwing en er is geen zwermgedrag van vleermuizen in het plangebied waargenomen.

5.1.5 Veldbezoek 5, dinsdagavond 14 september 2021

Het was een warme avond met een hoge luchtvochtigheid. Om 20.16 uur werd een Gewone dwergvleermuis waargenomen die uit westelijke richting langs het plangebied richting het noorden vloog. Deze avond werden alleen passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er werd niet of gefoerageerd in en rond het plangebied. Er werden ten opzichte van de eerdere veldbezoeken veel meervleermuizen gehoord die over de Oude Rijn het plangebied passeerden. Vanaf 20.50 uur tot het eind van het veldbezoek passeerden ongeveer 8 meervleermuizen het plangebied. Om 21.17 uur werd een Rosse vleermuis gehoord die het plangebied passeerde. Aan het eind van het veldbezoek werden baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord van de overzijde van de Oude Rijn.

Conclusie:
Er werden alleen passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, er werd niet gefoerageerd in en rond het plangebied. Er werden meerdere passerende meervleermuizen gehoord boven de Oude Rijn en eenmaal een passerende Rosse vleermuis.
Er is geen contact met de bebouwing en er is geen zwermgedrag van vleermuizen in het plangebied waargenomen.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis en de Meervleermuis waargenomen.

6.1.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Uit de eerste drie vleermuisonderzoeken is gebleken dat de vleermuizen geen contact maken met de woning in het plangebied. Er zijn geen in- en uitvliegbewegingen door vleermuizen waargenomen. Hiermee kan de aanwezigheid van kraam- en zomerverblijven van vleermuizen in de woning worden uitgesloten.

6.1.2 Paarverblijf- en zwermplaatsen

Tijdens de vleermuisonderzoeken met betrekking tot de paarverblijven zijn twee avondbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze veldbezoeken is gebleken dat de vleermuizen geen contact maakten met de woning. De aanwezigheid van paarverblijven kan worden uitgesloten. Er is baltsactiviteit van gewone dwergvleermuizen waargenomen maar deze had plaats bij de grote beuk en de bomen in de groenstrook bij het huis op Gnephoek 19, buiten het plangebied. Er is geen zwermactiviteit in het plangebied waargenomen.

6.1.3 Foerageergebied

Het plangebied betreft geen essentieel foerageergebied. Er werd van het plangebied wel gebruik gemaakt om te foerageren, maar in de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

6.1.4 Meervleermuis

Het plangebied ligt, gescheiden door een smalle groenstrook en fietspad, langs de Oude Rijn. De Oude Rijn is een belangrijke vlieg- en trekroute voor de Meervleermuis die één van de doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' is. De Meervleermuis is een zeer lichtgevoelige soort. Tussen zonsondergang en zonsopgang mag er geen verstoring van de vliegroute plaatsvinden door verlichting om effect op de populatie te voorkomen. De verlichting tijdens de sloopfase, de bouwfase en het uiteindelijk gebruik mag van maart tot en met oktober niet over het water van de Oude Rijn schijnen.

6.2 Aanbevelingen

Het groen rond het huis trekt vleermuizen aan om te foerageren. Voor de vleermuizen en voor de bewoners van de nieuwe bebouwing verdient het de aandacht om dit groen waar mogelijk te behouden of opnieuw aan te planten.

In dat kader van duurzaamheid past aandacht voor behoud en herstel van biodiversiteit. Het is gewenst natuur-inclusief te bouwen en een aantal gewenste voorzieningen te integreren voor Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen (zie figuur 7-8):

a. Voor de Huismus wordt ruimte beschikbaar gehouden onder de onderste twee rijen dakpannen. Dus geen vogelschroten aanbrengen.
b. Voor de Gierzwaluw worden twee holle inbouwstenen hoog ingemetseld in de zijgevels.
c. Voor vleermuizen worden twee kasten ingemetseld in de spouw.
   Aanbevolen wordt: voorzieningen voor de Gewone dwergvleermuis, voor de Laatvlieger en in beperkte mate voor de Ruige dwergvleermuis.

Enkele aanbieders van producten zijn Faunaprojecten.nl, Veldshop.nl, Vivarapro.nl

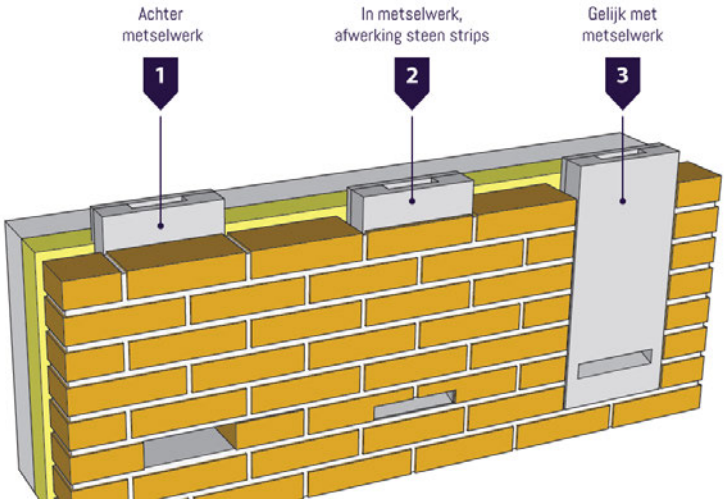

Figuur 7: Mogelijkheden voor vleermuizen: inbouwkasten

Figuur 8: Mogelijkheden voor gierzwaluwen: nestgelegenheid onder overstek of inbouwsteen in gevel (gierzwaluw, 2020)

7 Bronnen

Gebruikte literatuur:

1. Bij12, *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017.

2. BIJ12, *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, juli 2017.

3. BIJ12 *Kennisdocument Rosse vleermuis, Nyctalus noctula*, versie 1.0, juli 2017.

4. Vleermuisvakberaad, Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021.

5. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Herkenning van Nederlandse vleermuissoorten aan hun geluid, 2001.

6. Kapteyn K., Vleermuizen in het landschap, 1995.

7. Ministerie van Economische Zaken, *Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, versie 1.3 december 2016.

8. © NDFF - quickscanhulp.nl 07-04-2021

Internetpagina's

9. www.bij12.nl
10. www.vleermuis.net
11. www.zoogdiervereniging.nl

Watersnip Advies
Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie
Watersnip v.o.f.
's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
[redacted]
+31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info